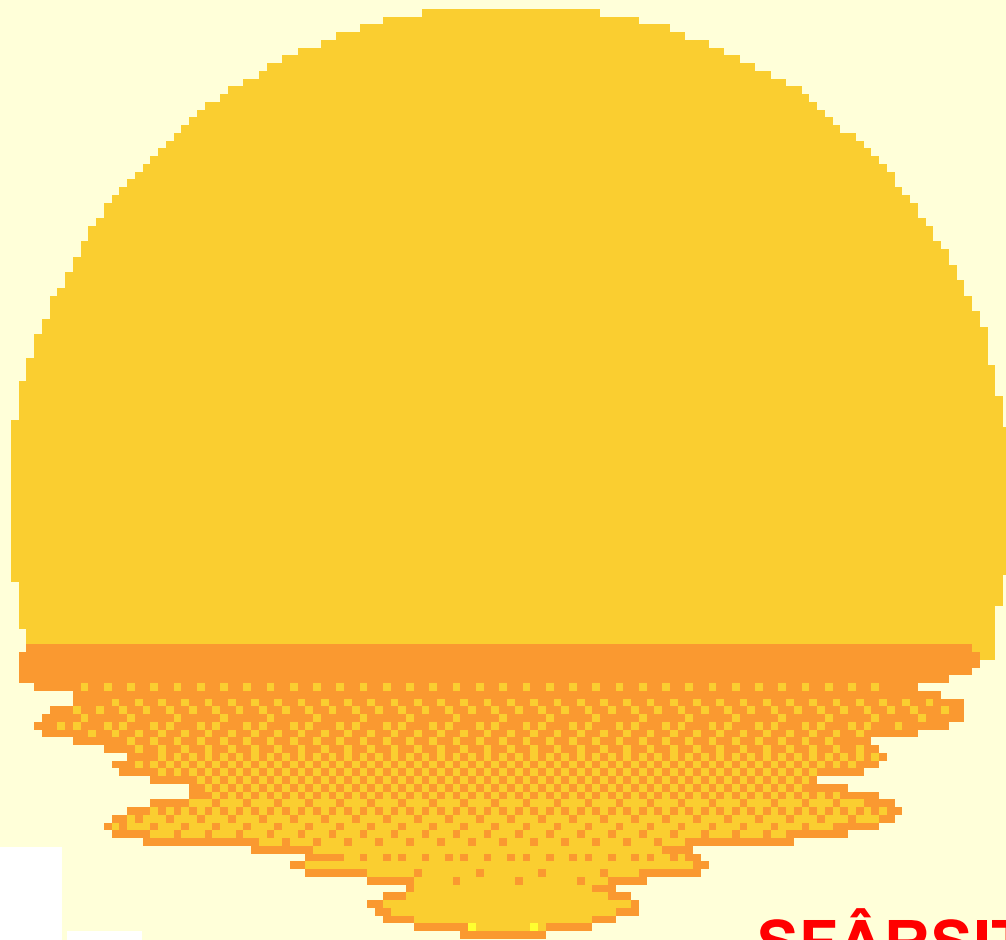

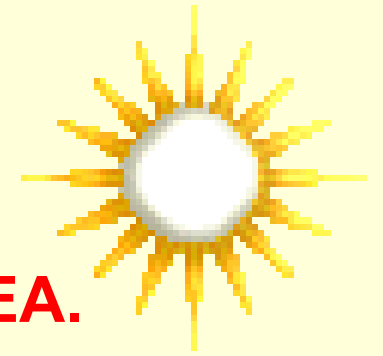
E
P
O
C
A

L
U
M
I
N
I
L
O
R

**SFÂRȘITUL SEC.
XVII –
SEC. XVIII**

ILUMINISMUL este ideologia dominantă a sec. al XVIII-lea care are ca valoare centrală **RAȚIUNEA.**

IDEI CENTRALE:

**Optimismul gnoseologic;
Afirmarea personalității umane;
Libertatea și demnitatea individului.**

IMPLICAȚII PRACTICE:

**Control mărit al omului asupra mediului natural;
Necesitatea organizării raționale a societății umane.**

MOTTO: “SAPERE AUDE”

- “Rațiunea și progresul universal împing înainte mersul istoriei”
- “Epoca maturității intelectuale a omului”

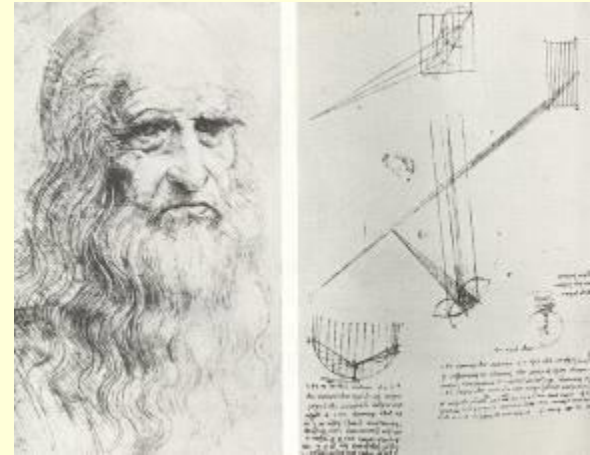
IMMANUEL KANT
(1724 – 1804)
FILOSOF GERMAN

FACTORI DETERMINANȚI AI ILUMINISMULUI

- Transformările produse în societatea umană, pe multiple planuri, în perioada Renașterii. Umanismul.

FACTORI DETERMINANȚI AI ILUMINISMULUI

- **Ascensiunea economico-socială a burgheziei**

FACTORI DETERMINANȚI AI ILUMINISMULUI

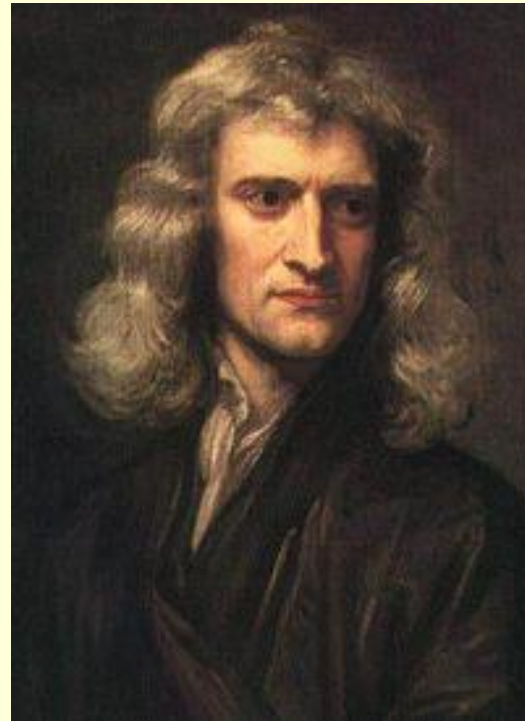
- Modelele politice oferite de state precum Provinciile Unite (Olanda) sau Anglia, ca urmare a revoluțiilor burgheze desfășurate pe cuprinsul lor.

FACTORI DETERMINANȚI AI ILUMINISMULUI

- **Progresele înregistrate în gândirea științifică de-a lungul secolelor XVII – XVIII, menite să pună în evidență forța rațiunii.**

**ISAAC NEWTON
(1642-1726)**

REPREZENTANȚI AI ILUMINISMULUI

OPERA :

- **“Scrisori persane”**
- **“Spiritul legilor”**

CONȚINUT:

- **Atitudine critică la adresa instituțiilor și moravurilor franceze, impregnate încă de mentalitatea feudală.**
- **Atitudine critică la adresa absolutismului monarhic și intoleranței religioase.**
- **Promovează principiul separării puterii în stat.**

**CHARLES DE MONTESQUIEU
(1689 – 1755)**

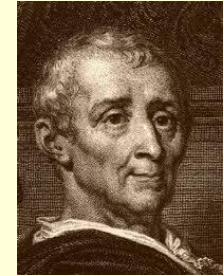
“SPIRITUL LEGILOR”

- “Atunci când în mâinile aceleiași persoane sau aceluiași corp de dregători se află întrunite puterea legiuitoare și puterea executivă, nu există libertate... Nu există, de asemenea, libertate, dacă puterea judecătorească nu este separată de puterea executivă...”
- Ch. De Montesquieu

MONTESQUIEU

- ***Spiritul legilor*** (1748), este un studiu comparativ, focalizat asupra a trei tipuri de guvern (republica, monarhie si despotism), a fost intocmit sub influenta ideilor lui John Locke. Una din teoriile majore prezentate in lucrare este cea conform careia puterile guvernului trebuie separate si echilibrate pentru a garanta libertatea individului.

- *Montesquieu* isi exprima oroarea fata de despotism, toleranta religioasa, condamna tratamentul inuman aplicat negrilor, studiaza dreptul roman si cel francez. Cartea “Despre spiritul legilor” isi pastreaza si in prezent importanta istorica, fiind una dintre operele care au influentat elaborarea Constitutiei americane.

OPERA:

- **“Tratatul despre toleranță”**
- **“Candide”**
- **“Scrisori filosofice”**

CONȚINUT:

- **Atitudine critică față de fanatismul religios.**
- **Critică la adresa moravurilor și instituțiilor “vechiului regim”.**
- **Promovarea unor valori liberale și a modelului politic al monarhului luminat.**

**VOLTAIRE (François Marie Arouet)
(1604 – 1778)**

Voltaire- citate celebre

» libertate

- Libertatea este sănătatea sufletului.
- Omul este liber atunci când vrea să fie liber.

ENCICLOPEDIȘTII

OPERA:

- “Enciclopedia” sau “Dicționarul rațional al științelor, artelor și meseriilor”
- Lucrare cuprinzând 28 de volume și semnată de 130 de autori.

CONȚINUT:

- Promovează valorile științifice, tehnice rezultate din progresele înregistrate pe plan cultural în sec. XVII –XVIII.
- Critică obscurantismul, superstițiile, mentalitățile și instituțiile vechiului regim.
- Caracterul său contestatar a făcut ca publicarea să fie oprită în mai multe rânduri (1752, 1759, 1781).

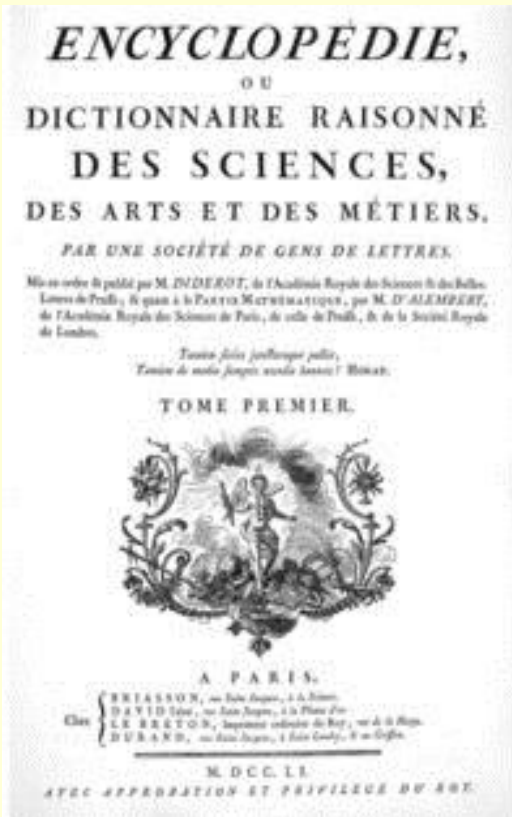
D. DIDEROT
(1713 – 1784)

J. R. d'ALEMBERT
(1717-1783)

ENCICLOPEDIA

Denis Diderot - citate celebre

Faceți ca binele fiecăruia să fie atât de strâns legat de binele general încât nici un cetățean să nu poată dăuna societății, fără să-și dăuneze lui însuși; asigurați răsplata pentru virtute după cum ați asigurat pedeapsa pentru ticăloșie.

- Elogiul contemporanilor noștri nu-i niciodată curat. Curat e doar cel al posterității.

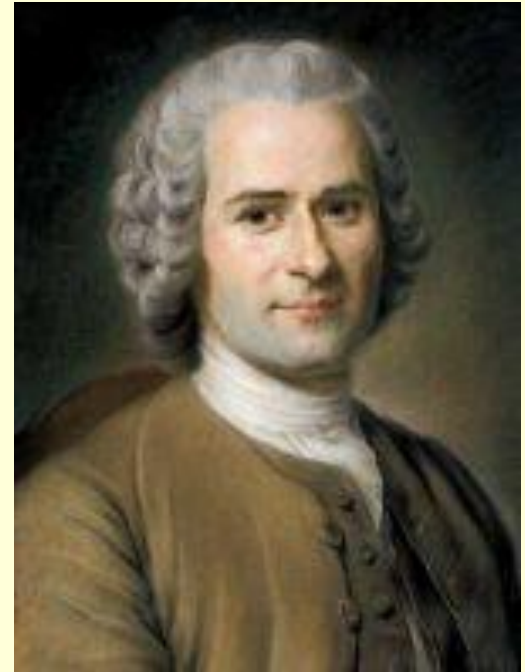
J.- J. ROUSSEAU

OPERĂ:

- “Noua Eloiză”
- “Emil”
- “Contractul social”

CONȚINUT:

- Dubla natură a ființei umane: rațională și afectivă.
- Noi principii în educația copilului.
- Critica întregului sistem social al vechiului regim.
- Promovarea ideilor de libertate și de egalitate a căror aplicabilitate se poate realiza numai în baza unui contract social, încheiat între membrii societății cu drepturi egale.
- Principiul suveranității naționale.
- Propune ca formă de guvernământ, republica.

J.- J. ROUSSEAU
(1712 – 1778)

ROUSSEAU - citate celebre

- libertate

• Libertatea nu constă în faptul că oamenii pot face tot ce doresc, ci în faptul că ei nu trebuie să facă ce nu doresc.

ROUSSEAU

- A devenit celebru datorita scrierilor sale politice. El a avut o viziune care l-a facut sa vada limpede ca la inceput omul fusese liber si lipsit de pacate si ca societatea a adus pe lume toate relele. La Geneva, el a dezvoltat aceasta idee a “nobilului salbatic” in cea mai celebra carte a sa ***Contractul social (1762)***, care incepe cu faimoasa propozitie “ Omul se naste liber, dar oriunde s-ar afla este in lanturi” si in care sugereaza ca oamenii ar putea deveni liberi daca s-ar conforma “ vointei generale“, legilor impuse de comunitate si respectate de fiecare individ in parte, deoarece este imposibil de imaginat ca cineva ar face legi nedrepte care sa il inrobeasca chiar pe el.

MOTTO

- “AICI ZACE IOSIF AL II-LEA CARE N-A REUȘIT NIMIC DIN CEEA CE A ÎNCERCAT SĂ FACĂ”

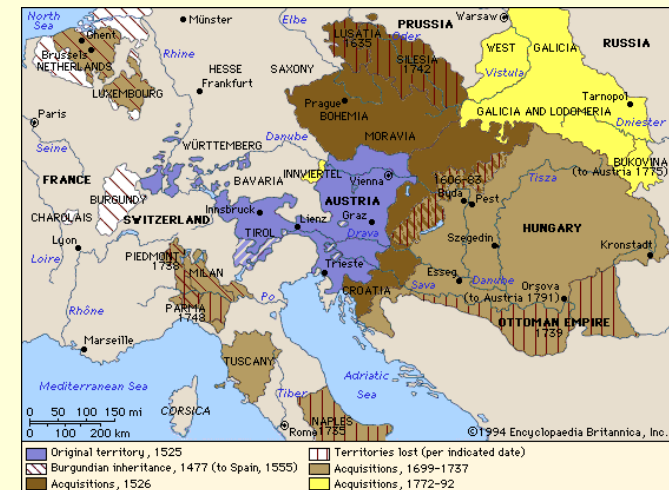
**IOSIF al II-lea
(1780-1790)**

IOSIF al II-lea

Măsurile:

- **Susține dezvoltarea economiei; încurajează exportul și descurajează importul;**
- **Desființează taxele vamale interne (cu excepția celor cu Ungaria)**
- **Reorganizează administrația, punând-o sub semnul unui centralism accentuat;**

IOSIF al II-lea

Măsuri:

- **Înființează un aparat birocratic disciplinat;**
- **Desființează șerbia pe domeniile imperiale;**
- **Adoptă măsuri de protecție socială (orfelinate, aziluri de bătrâni);**

IOSIF al II-lea

Măsuri:

- **Dezvoltă învățământul; introduce obligativitate învățământului primar;**
- **Manifestă toleranță religioasă; biserica este subordonată statului;**
- **Susține dezvoltarea culturii, combate superstițiile.**

ILUMINISMUL ÎN ȚĂRILE ROMÂNE

ȘCOALA ARDELEANĂ

**Mișcare culturală de emancipare
civică și politică a românilor
transilvăneni.**

REPREZENTANȚI AI ȘCOLII ARDELENE

ION BUDAI DELEANU

(1760-1820)

“Țiganiada”

Poem eroi-comic,
cu unele aluzii la
situația
românilor din
Transilvania

SAMUIL MICU

(1745-1806)

“Elementa linguae
daco-romanae,
sive valachicae”
Caracterul romanic
al limbii române

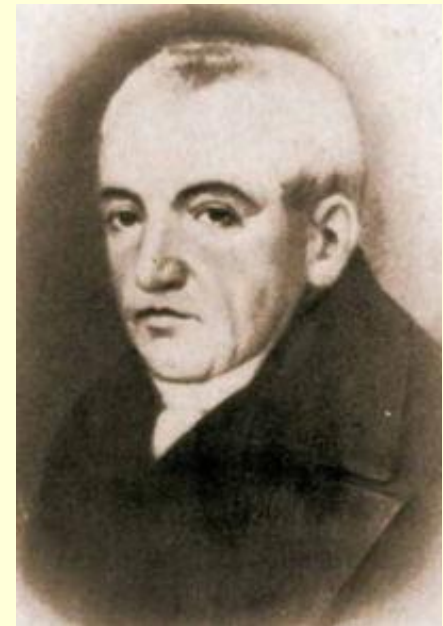

REPREZENTANȚI AI ȘCOLII ARDELENE

**PETRU MAIOR
(1756-1821)**

**“Istoria pentru
începutul
românilor în Dacia”**

**Originea exclusiv
latină a românilor**

REPREZENTANȚI AI ȘCOLII ARDELENE

**GHEORGHE ȘINCAI
(1754-1816)**

**“Cronica românilor
și a
mai multor neamuri”**

**Vechimea și
continuitatea
românilor în
Transilvania**

IMPACTUL POLITIC AL ȘCOLII ARDELENE

SUPPLEX LIBELLUS VALACHORUM -

- **Memoriul înaintat
în anul 1791
Curții de la Viena,
în cadrul mișcării de
emancipare a
românilor
transilvăneni**

